

EZBER BOZUCU KİTAPLARIN YAZARI Ivan Illich'in 'kabiliyet-sizleştirici uzmanlıklar çağı' dediği bir zamanda yaşıyoruz. 'Uzman despotizmi' de diyebileceğimiz bir olgunun ağır gölgesi, bir karabasan gibi hayatlarımızın her alanını kuşatmaya başlamış bulunuyor.

Artık, iradelerimizi uzmanların usta ellerine teslim etmemiz isteniyor bizden. Paramızı nasıl kullanacağımız konusunda ekonomistlerin, yerel ve küresel dönüşümleri anlamada siyaset bilimcilerin, çocuğumuzu nasıl eğiteceğimiz hususunda pedagogların, toplumu nasıl okuyacağımız konusunda sosyologların, neler yiyeceğimiz konusunda diyetisyenlerin ağzından çıkan sözlere bakmamız bekleniyor.

Kendisini tanımak dahi insanın kendi elinde değil artık. İnsana dair iki çift söz etmek isteyen kişiler, daha ilk cümlede 'psikolog' veya 'psikiyatrist' olmadıklarını hatırlayıp, mahcup bir edayla etrafa bakıp yutkunur hale geldi neredeyse.

Hesap makineleri çıkmalı beri kafadan hesap yapmayı, cep

telefonları icat olunalı beri de ezberde rakam tutmayı unutan insanoğlu, uzmanlığın bu kadar muteber olduğu bir zamanda, hayatı, dünyayı ve insanı giderek daha da ‘ karmaşık ’ halde görmeye başlıyor ve kendini okumaktan giderek uzaklaşıyor.

Uzmanlıkların despot bir üslupla karşımıza dikildiği ve doğuştan insana verilmiş yetenekleri körelttiği bir çağdayız kısacası. Uzmanların çoğu kez birbirini yanlışlayan fikirleri ortaklıkta uçuşurken, fitratın sesi de, vahyin sesi de duyulamıyor kulaklarımızda. Bunca gürültü arasında, kendi iç sesimizi dahi duyamaz haldeyiz.

Nitekim, binlerce yıldan beri insanlık ayrılıklar ve ölümler yaşadığı ve bu ayrılık acısının bir şekilde üstesinden gelebildiği halde, bugün benzer bir durumda ‘ psikolojik destek ’ adlı bir ‘ mecburî istikamet ’ çıkarılıyor karşımıza. Çocuğuna nasıl davranacağına bilgisi insanın içine zaten dercedilmiş olduğu, iç sesini dinleyen her insan bu temel bilgiyi orada bulabileceği halde, bugün çocuğun gelişiminin her adımında bir psikologa, eğitiminin her adımında ise bir pedagoga danışmak şart görülüyor. Evlenen insanlar, âlemler Rabbinin karşılıklı olarak kalblerine koyduğu ‘ sevgi ve merhamet ’ in izini sürerek çözebilecekleri nice meselede, uzman elinden gelen akılcı çıkarımlarda medet arıyor.

Dahası, hayatın inişli çıkışlı yollarında ‘ normal ’ sayılması gereken nice halin ‘ patolojik ’ görülmesi gibi bir tarafı da var bunun. Geçmiş çağlarda hayâsıyla, utanma duygusuyla övgüye lâyık görülecek kişilerin bugün ‘ sosyofobik ’ damgası yemesi işten bile değil. Öyle ki, ilk önce uzmanların dilinden duyulmuş narsist, paranoyak, psikopat, sosyopat, depresif, nevrotik, histirik, melankolik, manik, borderline, hiperaktif, obsesif kompulsif, pasif agresif gibi kelimeler uçuşuyor yüz yüze, göz göze olduğumuz insanlara dair diyaloglarda.

Oyuncak Tamirhanesi, ‘ kabiliyetsizleştirici uzmanlıklar çağı ’ nın bir yansıması olarak ‘ psikolojizm ’ in hayatlarımıza böyle-

sine tahakküm eder hale geldiği bir iklimde yazılmış meydan okuyucu yazılardan oluşuyor ve—sınırı ve dozajı bilinmek şartıyla uzmanlığın değerini teslim etmekle birlikte—iki iddiayı zihin gündemine taşıyor: (1) İnsanı tanımak, bir ‘ uzmanlık ’ konusu değildir. Kendi iç sesine ve vahyin sesine beraberce kulak veren bir kişi hayatın anlamı, aile, çocuk, insan-insan ilişkileri konusundaki temel doğruları pekâlâ kavrayabilir. (2) Kendi iç sesimiz ve vahyin sesi, ancak bir uzmanın eliyle çözülebilir durumda gözükken ‘ problemlî ’ alanlarda dahi insana bir çıkış yolu gösterebilir.

Uzman despotizmi çağında insanın kendisini okuyabilme ve hayatın önüne koyduğu problemlere ‘ uzman desteği ’ olmandan çözüm bulabilme yeteneğine işaret eden böyle bir iddianın çokları için inandırıcı olmaktan uzak geleceğinin farkındayım. Ama elimi vicdanına koyarak kitabın sayfaları arasında ilerleyen herkes, ‘ uzman ’ olmadan da insan adlı o harikulâde ülkenin cadde ve sokaklarında dolaşmanın pekâlâ mümkün olduğunu sanırım görecektir. Dahası, meselâ “ Kuyu ” başlıklı yazı, yirmi yıl boyunca yüreğimde taşıdığım bir büyük gönül yarasının Kur’ân eczanesinden devşirilmiş şifası olarak beni bu yolda cesaretlendirmektedir.

Oyuncak Tamirhanesi, bir açıdan ise, üzerinde çalışıyor olduğum bir dizi kitabın mukaddimesi ve habercisi niteliğinde. Onu, çok da uzak olmayan bir gelecekte, birbiriyle örtüşen üç çalışma takip edecek. Biri Kur’ân’ın yaralı ruhlarımız ve ‘ sorunlu ’ kalblerimiz için sunduğu şifalara dikkat çeken; diğeri Hz. Peygamberin hayatının ve sözlerinin ışığında, fitratı okuyarak kendi iç dünyamıza, aile hayatlarımıza ve çocuk eğitimine dair bir istikameti nasıl bulacağımızı ele alan; üçüncüsü ise, bilinen anlamda ‘ uzmanlık sertifikası ’ olmayan bir insan olarak Risale-i Nur müellifinin insanı tanıma ve anlama noktasında önümüze koyduğu eşsiz imkâna dikkat çeken üç çalışma...

Sizi *Oyuncak Tamirhanesi*’nin satırlarıyla başbaşa bırakır-

ken, bir gönül borcumu da, ifa ve eda edemesem bile, en azından ifade etmek isterim. Kardeşini Yusuf gibi kuyuda bırakmayı tercih edenlerin de bulunduğu bir dünyada Tahsin Törk, Orhan Aykut, İlhan Kartal, Cemal Baki, Abdullah Taha Orhan, Mustafa Usta, Hüdaverdi Karademir, İsmail Velioğlu, Ömer Kodan gibi kardeşlere sahip olmanın nasıl bir nimet olduğunu ancak yaşayan bilir.

Sevgili Tahsin, sevgili Orhan, sevgili İlhan, sevgili Cemal, sevgili Mustafa, sevgili Abdullah, sevgili İsmail, sevgili Ömer, sevgili Hüdaverdi! Kuyuda kalmamış ama “Kuyu”yu yazabilmişsem, bunda hepimizin hissesi var. Kalemimin yazamadığı, beklentileri sürekli boşa çıkardığım bir dönemde desteğinizden öte itimadınız benim için o kadar değerliydi ki... Size ve ismini tek tek yazamadığım diğer arkadaşlarıma gönül dolusu teşekkür ediyorum.

Kendilerine olan teşekkür borcumu ifa edemeyeceğim başka isimler de var. Dualarını daima arkamda hissettiğim anne ve babama, en zor zamanda dahi arkamda durabilmiş sevgili eşim İnci'ye de teşekkür borcumu ifade ediyorum. İnci'yi yetiştiren iki isme de elbette teşekkür borçluyum.

Sevgili çocuklarım Abdurrahim, Sehle ve Enise'ye ise, teşekkürün yanında, bir küçük sırrımı burada iletmek isterim. Sizi annenizle birlikte benim büyüttüğümü düşünüyorsunuz muhtemelen. Ama bilerseniz, asıl sizinle biz büyüdük. Sevgili Peygamberimizin diliyle 'Allah'ın yeryüzündeki çiçekleri' olarak siz olmasaydınız hayatımızda, sayenizde keşfettiğimiz nice gerçeğin ve nice güzelliğin belki farkında bile olmayacaktık. “Yenisini değil, bunu istiyorum” diyen mahzun sesiniz olmasa idi meselâ, ‘Oyuncak Tamirhanesi’nin önemini ve mesajını ben nasıl düşünebilirdim?

METİN KARABAŞOĞLU

Erenköy, 1 Şubat 2011

Birinci Bölüm

Hayat tarife sığmıyor